

MANUAL DE ARHITECTURĂ A PIEȚEI

Mecanismul Prețului Unic al Dezechilibrelor

Ghid Esențial privind Regulile Pieței de
Energie Electrică din Republica Moldova

Ce este? Instrumentul de decontare a abaterilor, calculat pentru fiecare interval de decontare, reflectând valoarea reală a energiei necesare pentru menținerea echilibrului sistemului electroenergetic.

DETERMINAREA DEZECHILIBRULUI ȘI PERSPECTIVELE PRE

Cum se reflectă abaterile fizice în decontări în funcție de tipul de Participant la Piață (Generare vs. Consum).

Energia Notificată

Cantitatea programată sau declarată contractual de PRE

100 MWh

Energia Măsurată

Consumul sau producția efectivă citită pe contor

110 MWh

Dezechilibrul Participantului

-10 MWh

Această diferență este decontată ulterior la prețul unic al dezechilibrului stabilit de OST.

PERSPECTIVA PRE GENERARE (PRODUCĂTOR)

Dezechilibru Pozitiv (> 0 MWh): **Subproducție**. Producătorul a injectat mai puțin decât a notificat. Contribuie la deficitul din sistem.

Dezechilibru Negativ (< 0 MWh): **Supraproducție**. Producătorul a injectat mai mult. Contribuie la excedent (și poate fi penalizat dacă prețul de dezechilibru devine negativ).

PERSPECTIVA PRE CONSUM (FURNIZOR / CONSUMATOR)

Dezechilibru Pozitiv (> 0 MWh): **Subconsum**. Clienții au consumat mai puțin decât s-a prognozat și achiziționat. Lasă energie în sistem (excedent).

Dezechilibru Negativ (< 0 MWh): **Supraconsum**. Clienții au retras mai multă energie. Generează o lipsă fizică (deficit), necesitând decontare.

SISTEM ÎN EXCEDENT

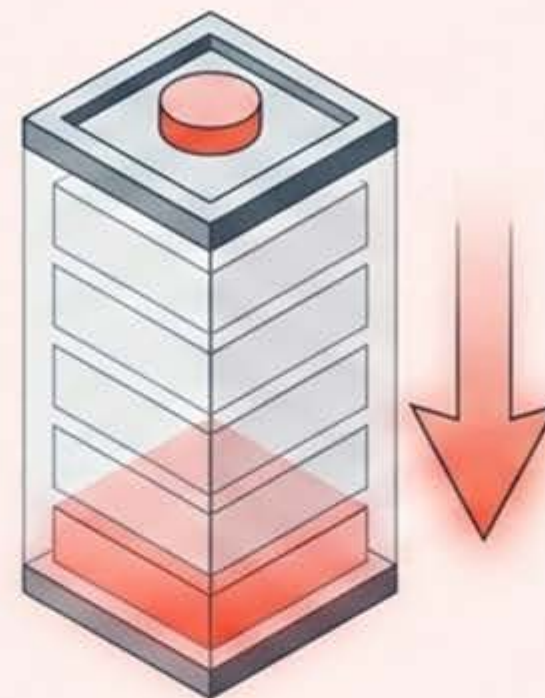

Producția la nivel național > **Consumul total**

Acțiunea Moldelectrica:

Operatorul trebuie să reducă producția sau să absoarbă surplusul pentru a proteja rețeaua.

SISTEM ÎN DEFICIT

Consumul total > **Producția la nivel național**

Acțiunea Moldelectrica:

Operatorul trebuie să procure rapid energie suplimentară pentru a acoperi lipsa.

Dezechilibrul Participantului în funcție de Prețul Dezechilibrului

Semnul dezechilibrului
participantului

+

Pozitiv (+)

Participantul
injectează / consumă
mai mult decât a
notificat

-

Negativ (-)

Participantul
injectează / consumă
mai puțin decât a
notificat

Prețul Dezechilibrului > 0
(de regulă în deficit de sistem)

Prețul Dezechilibrului < 0
(de regulă în excedent de sistem)

 AJUTĂ Ex: Prognoză 100 MWh, Real/Livrat 105 MWh (+5 MWh). Contribuie la acoperirea deficitului. Tratat favorabil. OST plătește PRE la prețul dezechilibrului.	 AGRAVEAZĂ Ex: Prognoză 100 MWh, Real/Livrat 105 MWh (+5 MWh). Contribuie la creșterea excedentului. Penalizat. PRE plătește OST la prețul dezechilibrului.
 AGRAVEAZĂ Ex: Prognoză 100 MWh, Real/Livrat 95 MWh (-5 MWh). Contribuie la agravarea deficitului. Penalizat. PRE plătește OST la prețul dezechilibrului.	 AJUTĂ Ex: Prognoză 100 MWh, Real/Livrat 95 MWh (-5 MWh). Contribuie la reducerea excedentului. Tratat favorabil. OST plătește PRE la prețul dezechilibrului.

Regula de bază (Single Imbalance Pricing):

$S = Q_{\text{dezechilibru}} \times P_{\text{dezechilibru}}$ | $S < 0 \rightarrow$ PRE plătește OST | $S > 0 \rightarrow$ OST plătește PRE | $S = 0 \rightarrow$ fără decontare

Cauza

Sistemul electroenergetic național înregistrează o **lipsă critică de 100 MWh** (Deficit).

Consumul activ depășește resursele generate intern sau contractate prin notificări.

Reacția Operatorului

Moldelectrica este forțată să cumpere rapid energie de echilibrare (de urgență) pentru securitatea rețelei.

Costul energiei de echilibrare crește drastic (ex. 3.000 lei/MWh).

Consecința Financiară

Participantul care a contribuit direct la deficit (are dezechilibru negativ) **suportă costurile masive.**

Participant cu -10 MWh lipsă

$10\text{MWh} \times 3.000\text{lei/MWh}$

= 30.000 lei (Obligație de plată)

Cauza

Sistemul electroenergetic se confruntă cu un **surplus masiv de energie de +100 MWh** (Excedent Critic).

Producția internă generată depășește semnificativ capacitatea totală de absorbție din consum.

Reacția Operatorului

Moldelectrica este forțată să limiteze injectările în rețea sau să exporte de urgență surplusul.

ALERTĂ PREȚ NEGATIV

Costul de eliminare al excedentului scade sub limita zero (ex. -1.500 lei/MWh).

Consecința Financiară

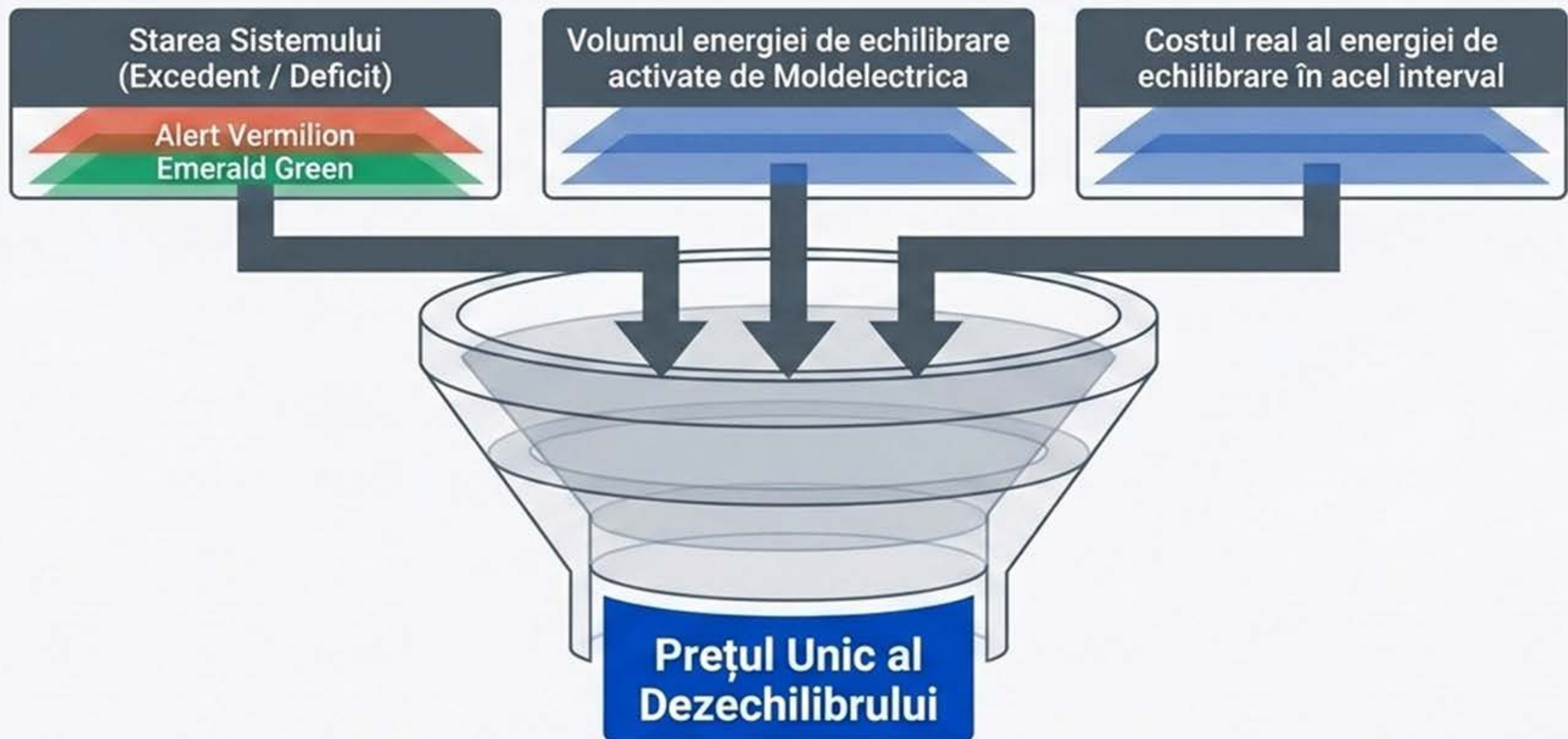
Participantul care a agravat excedentul (având dezechilibru pozitiv) **suportă costuri directe de evacuare.**

Participant cu +10 MWh surplus

$$10\text{MWh} \times (- 1.500\text{lei/MWh})$$

= -15.000 lei (Obligație de plată către OST)

Este prețul unic fix? **NU.**
Se calculează pentru fiecare interval de decontare.

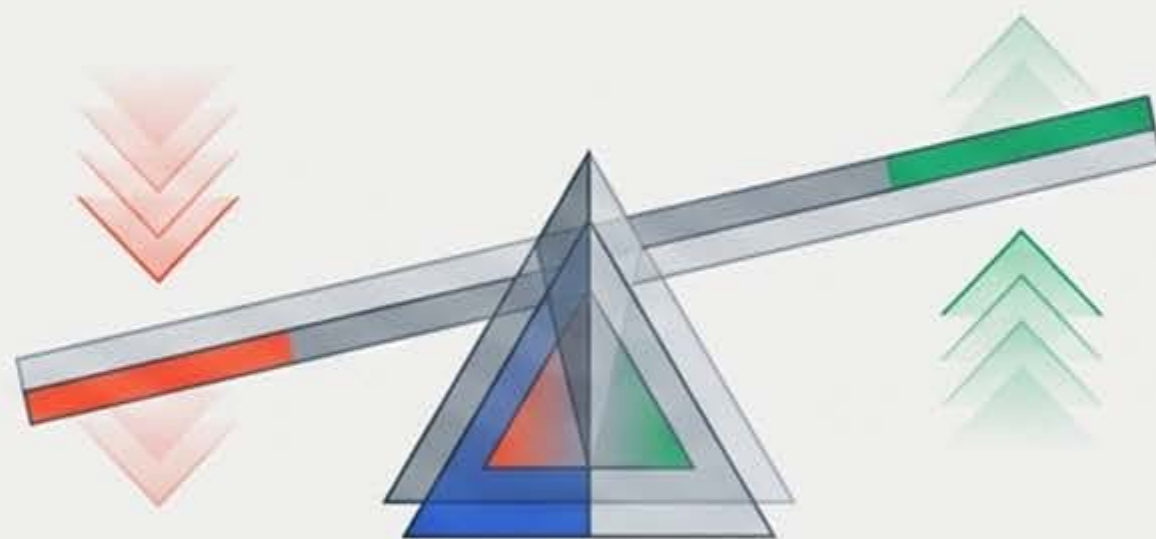

Reflectă matematic costurile reale suportate de operatorul de sistem.

Regula de Aur a Pieței de Energie

Același semn cu sistemul = Penalizare

Dacă dezechilibrul tău agravează starea rețelei, suporți costuri dezavantajoase.

Semn opus sistemului = Tratat Favorabil

Dacă dezechilibrul tău ajută la echilibrare, ești penalizat mai puțin sau recompensat.

Piața folosește prețul pentru a motiva prognoze perfecte. Participanții sunt ghidați financiar să își alinieze acțiunile cu nevoia de stabilitate a rețelei naționale.